

Regulamin - Linia „Atmosfera”

I. Zakres ogólny - cel

1. Ograniczenie emisji CO₂ oraz innych gazów i pyłów poprzez zakup i montaż odnawialnych źródeł energii do produkcji energii cieplnej dla osób fizycznych.
2. Ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery i innych gazów i pyłów oraz zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych poprzez kompleksowe działania termomodernizacyjne.
3. Zmniejszenie negatywnego oddziaływania na stan powietrza i zdrowie mieszkańców, azbestowych pokryć dachowych i innych materiałów wykonanych z azbestu poprzez ich unieszkodliwianie.

Linia	Efekt rzeczowy	Efekt ekologiczny
A1	Liczba zainstalowanych źródeł ciepła (szt.) o określonej mocy (kW)	Ilość CO ₂ emisji której udało się ograniczyć wyznaczona na podstawie wskazań licznika energii cieplnej (MWh) lub obliczeń na koniec pełnego roku kalendarzowego eksploatacji instalacji.
A2	Liczba budynków mieszkalnych poddanych termomodernizacji (szt.)	Ilość CO ₂ (Mg) emisji której udało się uniknąć wyznaczona na podstawie oceny energetycznej budynku – ograniczenia zużycia energii.
A3	Ilość usuniętych i unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest (np. w Mg).	

II. Zakres szczegółowy

1. Rodzaje przedsięwzięć

- 1) W ramach Linii „Atmosfera” mogą być dofinansowane przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu instalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji energii cieplnej lub/i chłodu na potrzeby istniejących bądź będących w budowie domów jednorodzinnych (działanie A1):
  - a. pompy ciepła – o zainstalowanej mocy do 100 kW;
  - b. źródła ciepła opalane biomasą – o zainstalowanej mocy do 100 kW;
  - c. kotły gazowe – sprawność minimum 102 %;
  - d. przyłączenie do sieci ciepłowniczej zasilanej kotłownią systemową.
- 2) Linia „Atmosfera” współfinansuje przedsięwzięcia polegające wyłącznie na termomodernizacji budynków mieszkalnych (wymiana okien, ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie dachu, stropu nad ogrzewanymi pomieszczeniami, podłogi na gruncie lub stropu nad nieogrzewaną piwnicą/garażem oraz wymiana pokrycia dachowego - eternitowego) (działanie A2).
- 3) W ramach linii „Atmosfera” dofinansowane będą działania polegające na demontażu, transporcie i zabezpieczeniu pokrycia dachowego lub innych wyrobów zawierających azbest. W zakresie działania możliwe jest wykonanie nowego pokrycia dachowego w budynkach mieszkalnych (działanie A3).
- 4) Dopuszcza się udzielanie pożyczek równolegle na kilka działań w ramach Linii „Atmosfera” o ile jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione.
- 5) Dofinansowane mogą być przedsięwzięcia, które zostały rozpoczęte po ogłoszeniu Programu i nie zostały zakończone przed dniem podpisania umowy.
- 6) Przez datę rozpoczęcia przedsięwzięcia rozumie się datę zawarcia umowy z pierwszym wykonawcą lub datę wystawienia pierwszej faktury związanej z realizacją przedsięwzięcia, jeśli jest wcześniejsza.
- 7) Przez datę zakończenia inwestycji rozumie się datę uzyskania wszystkich dokumentów niezbędnych do użytkowania zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

2. Wymagania techniczne

✓ Linia A1

1. Pożyczka może zostać udzielona na instalacje:
  - 1) W których wszystkie użyte urządzenia będą fabrycznie nowe i zamontowane po raz pierwszy, posiadają gwarancję producenta oraz posiadać instrukcję obsługi i użytkowania w języku polskim.
  - 2) Co do których wykonawca potwierdzi, że:
    - a) instalacja została zamontowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami producenta;

- b) moc cieplna instalacji ogrzewczej ma być dobrana w sposób zapewniający całkowite wykorzystanie ciepła wyprodukowanego w instalacji. Obliczenia prowadzące do określenia zapotrzebowania budynku na ciepło należy wykonać według normy PN-EN 12831 „Instalacje ogrzewcze w budynkach - Metoda obliczania projektowego obciążenia cieplnego” lub równoważnej. Zapotrzebowanie na ciepło, dotyczy pomp ciepła, nie może przekroczyć: w przypadku budynków nowych – 50 W/m^2 , w przypadku budynków modernizowanych - 80 W/m^2 powierzchni ogrzewanej;
- c) ponosi odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne w okresie roku od daty uruchomienia instalacji.
2. Projekt mikroinstalacji może być wykonany przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności instalacyjnej, o których mowa w rozdz. 2 Art. 14 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. 2017 r. poz. 1529 z późn. zm.) wraz z wpisem do Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa lub uprawnienia Urzędu Dozoru Technicznego.
3. Wymagania techniczne dla wykonawcy (instalatora):
 Montażu instalacji, objętej dofinansowaniem w ramach Programu **EWA plus** może dokonać wykonawca spełniający co najmniej jedno z wymagań:
- 1) Może sprawować samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, tj. ma uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi w odpowiedniej specjalności instalacyjnej: w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych lub w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych, o których mowa w Rozdziale 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. 2017 r. poz. 1529 z późn. zm.);
  - 2) Jest przedstawicielem producenta głównego urządzenia wytwarzającego energię zamontowanego w instalacji lub jego autoryzowanego dystrybutora;
  - 3) Posiada świadectwo kwalifikacyjne, uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku dozoru lub eksploatacji, wydawane na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. 2003 r. Nr 89, poz. 828 z późn. zm.) – w zakresie niezbędnym dla montowanej instalacji;
  - 4) Posiada ważny certyfikat wystawiony przez Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego odpowiednio w zakresie instalowania danego rodzaju urządzeń.
4. Zakres szczegółowy.

Zakres szczegółowy – A1	
Pompa ciepła	
✓	Znamionowa moc instalacji: do 100 kW (określona w punktach pracy A2W35 lub B0W35 lub W10W35 lub E4W35 według wymienionych poniżej odpowiednich norm);
✓	Instalacja centralnego ogrzewania współpracująca z pompą ciepła ma być niskotemperaturowa (maksymalna temperatura zasilania 55°C dla temperatury pomieszczenia 20°C);
✓	Tylko powietrze atmosferyczne, tj. powietrze zewnętrzne, może być źródłem energii dla powietrznych pomp ciepła;
✓	Pompy ciepła muszą posiadać następujące wartości współczynników efektywności COP: <ul style="list-style-type: none"> • pompa ciepła typu powietrze/woda w punkcie pracy A2W35: $\text{COP} \geq 3,1$; • pompa ciepła typu solanka/woda w punkcie pracy B0W35: $\text{COP} \geq 4,3$; • pompa ciepła typu woda/woda w punkcie pracy W10W35: $\text{COP} \geq 5,1$; • pompa ciepła typu bezpośrednio odparowanie w gruncie/woda, w punkcie pracy E4W35: $\text{COP} \geq 4,3$; • pompa ciepła typu powietrze/woda przeznaczona wyłącznie do przygotowanie wody użytkowej (c.w.u.), w punkcie pracy A15/W10-55: $\text{COP} \geq 2,9$.
✓	Pompy ciepła muszą posiadać certyfikat lub raport z badań potwierdzający wartość współczynnika COP zmierzonego zgodnie z jedną z norm: <ul style="list-style-type: none"> • PN-EN 14511 „Klimatyzatory, ziębiarki cieczy i pompy ciepła ze sprężarkami o napędzie elektrycznym, do grzania i ziębienia”; • PN-EN 12309 „Urządzenia klimatyzacyjne absorpcyjne i adsorpcyjne i/lub wyposażone w pompy ciepła, zasilane gazem, o obciążeniu cieplnym nieprzekraczającym 70 kW” ; • PN-EN 16147 „Pompy ciepła ze sprężarkami o napędzie elektrycznym – Badanie i wymagania dotyczące oznakowania zespołów do ogrzewania pomieszczeń i ciepłej wody użytkowej”; • PN-EN 15879-1 „Badanie i charakterystyki pomp ciepła ze sprężarkami o napędzie elektrycznym, z gruntem jako dolnym źródłem ciepła, do ogrzewania i/lub chłodzenia pomieszczeń - Część 1: Pompy ciepła

<p>grunt-woda”, lub norm równoważnych, wydany przez właściwą akredytowaną jednostkę certyfikującą lub właściwe akredytowane laboratorium badawcze. Za jeden z równoważnych systemów certyfikacji uznaje się certyfikat międzynarodowego znaku jakości EHPA Q. Data wystawienia certyfikatu lub raportu z badań nie może być wcześniejsza niż 5 lat licząc od daty złożenia wniosku o dofinansowanie;</p> <p>✓ Układ musi być tak zaprojektowany, aby sezonowy wskaźnik efektywności energetycznej SCOP, liczony zgodnie z normą PN-EN 14825 „Klimatyzatory, ziębiarki cieczy i pompy ciepła, ze sprężarkami o napędzie elektrycznym, do ogrzewania i chłodzenia” (dla pomp o napędzie elektrycznym) lub PN-EN 12309-2 „Urządzenia klimatyzacyjne absorpcyjne i adsorpcyjne i/lub wyposażone w pompy ciepła, zasilane gazem, o obciążeniu cieplnym nieprzekraczającym 70 kW - Część 2: Racjonalne zużycie energii” (dla pomp zasilanych gazem) lub norm równoważnych, wynosił:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla pomp ciepła typu powietrze/woda dla potrzeb c.o. i c.w.u., zasilanych energią elektryczną: $SCOP \geq 3,3$; • dla pozostałych pomp ciepła dla potrzeb c.o. i c.w.u., zasilanych energią elektryczną: $SCOP \geq 3,8$; • dla pomp ciepła zasilanych ciepłem: $SCOP \geq 1,25$. <p>Osiągnięcie wymaganej wartości SCOP musi być potwierdzone obliczeniami lub komputerowymi programami symulacyjnymi.</p> <p>✓ W zakres kosztów kwalifikowanych mogą wchodzić roboty i zakupy związane z budową kompletnej instalacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakup, montaż i uruchomienie kompletnej instalacji dostosowanej do współpracy z instalacjami odbiorczymi w budynku; • wykonanie dolnego źródła ciepła wraz z pracami odtworzeniowymi; • modernizacja przyłącza energetycznego lub gazowego (o ile zachodzi taka konieczność); • modernizacja instalacji c.o. i/lub c.w.u.; • zakup i montaż urządzeń do magazynowania ciepła (w tym zasobniki ciepła); • liczniki ciepła i energii elektrycznej lub gazu; • koszt wykonania niezbędnych projektów technicznych, audytu zapotrzebowania na ciepło oraz dokumentacji do uzyskania pozwoleń administracyjnych (o ile są wymagane); • roboty budowlane w obrębie pomieszczenia źródła ciepła.
<p>Źródła ciepła opalane biomasa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znamionowa moc instalacji: do 100 kW; • Technologia – kotły z automatycznym lub ręcznym zasilaniem w paliwo, dedykowane wyłącznie do spalania określonego rodzaju biomasy (ma to wynikać z dokumentacji kotła); • Kotły muszą posiadać nominalną sprawność przemiany energetycznej (w odniesieniu do ciepła spalania) co najmniej 85% i spełniać wymagania klasy 5 określone w normie PN-EN 303-5 lub równoważnej; • W zakres kosztów kwalifikowanych mogą wchodzić wyłącznie roboty i zakupy związane z budową kompletnej instalacji, m.in.: • demontaż i likwidacja zastępowanego źródła ciepła; • zakup, montaż i uruchomienie kompletnej instalacji dostosowanej do współpracy z instalacjami odbiorczymi w budynku; • modernizacja instalacji c.o. i/lub c.w.u.; • zakup układów oczyszczania spalin (o ile są wymagane); • wykonanie układów podawania paliwa (dotyczy kotłów automatycznych); • magazynowanie paliwa (silosy, pomieszczenia przykotłowe); • zakup i montaż urządzeń do magazynowania ciepła (w tym zasobniki ciepła); • licznik ciepła; • koszt wykonania niezbędnych projektów technicznych, audytu zapotrzebowania na ciepło oraz dokumentacji do uzyskania pozwoleń administracyjnych (o ile są wymagane); • roboty budowlane w obrębie pomieszczenia źródła ciepła.
<p>Kotły gazowe</p> <p>✓ Kotły muszą posiadać nominalną sprawność przemiany energetycznej (w odniesieniu do ciepła spalania) co najmniej 102%;</p> <p>✓ Zakres kosztów kwalifikowanych do dofinansowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demontaż i likwidacja zastępowanego źródła ciepła; • zakup, montaż i uruchomienie kompletnej instalacji dostosowanej do współpracy z instalacjami odbiorczymi w budynku; • modernizacja instalacji c.o. i/lub c.w.u.;

- zakup i montaż urządzeń do magazynowania ciepła (w tym zasobniki ciepła);
- wykonanie lub modernizacja przyłącza gazowego na terenie i w obiekcie beneficjenta;
- wykonanie lub modernizacja przewodów kominowych dostosowanych do kotłów kondensacyjnych;
- inne roboty budowlane w obrębie pomieszczenia źródła ciepła niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania źródła ciepła lub wymagane przepisami, zgodnie z dokumentacją projektową.

Przyłączanie do sieci ciepłowniczej

- ✓ Węzeł ciepły musi wykorzystywać czynnik grzewczy z sieci ciepłowniczej;
- ✓ Węzeł ciepły musi posiadać wysoką nominalną sprawność wymiany energetycznej;
- ✓ W przypadku dostępności ciepła sieciowego, nie dopuszcza się stosowania innego źródła ciepła;
- ✓ Zakres kosztów kwalifikowanych do dofinansowania:
  - demontaż i likwidacja zastępowanego źródła ciepła;
  - zakup, montaż i uruchomienie kompletnej instalacji dostosowanej do współpracy z instalacjami odbiorczymi w budynku;
  - modernizacja instalacji c.o. i/lub c.w.u.;
  - wykonanie lub modernizacja przyłącza do sieci ciepłowniczej w obiekcie (w tym również w celu odłączenia budynku od węzła grupowego);
  - inne roboty budowlane w obrębie pomieszczenia źródła ciepła niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania źródła ciepła lub wymagane przepisami, zgodnie z dokumentacją projektową.

✓ Linia A2

1. Zakres niezbędnych zamierzeń termomodernizacyjnych musi wynikać z wariantu optymalnego wskazanego w audycie energetycznym (ocenie energetycznej budynku), wykonanego przez osobę która spełnia co najmniej jedno z następujących wymagań:
  - 1) Posiada czynne uprawnienia budowlane do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w specjalnościach: architektonicznej, konstrukcyjno-budowlanej lub instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń ciepłych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych, potwierdzone wpisem do Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej lub Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa;
  - 2) Posiada odpowiednie kwalifikacje potwierdzone obecnością na jednej z niżej wymienionych list ekspertów:
    - a) lista audytorów Zrzeszenia Audytorów Energetycznych;
    - b) lista autoryzowanych audytorów energetycznych Krajowej Agencji Poszanowania Energii SA;
    - c) lista weryfikatorów dla programu NFOŚiGW „Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych”;
    - d) lista certyfikowanych ekspertów i audytorów ds. energetyki dla programu NFOŚiGW „Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach”.
2. Wyroby budowlane i urządzenia muszą być fabrycznie nowe, dopuszczone do obrotu handlowego oraz posiadać deklaracje zgodności urządzeń z przepisami z zakresu bezpieczeństwa produktu (oznaczenia CE lub B).
3. Urządzenia muszą posiadać instrukcję obsługi i użytkowania w języku polskim.
4. Następujące wyroby budowlane muszą posiadać gwarancję producenta: okna, drzwi zewnętrzne, bramy garażowe i pokrycie dachowe.
5. W przypadku gdy wymagane są prace innego typu przed termomodernizacją: np. osuszanie ścian, wyburzenia, naprawa fundamentów, powinny one zostać wykonane przed realizacją zadań przewidzianych w programie i nie stanowią kosztów kwalifikowanych.
6. Do kosztów kwalifikowanych nie zalicza się kosztów robót towarzyszących – instalacji odgromowej, elektrycznej, obróbek blacharskich, remontu i przebudowy kominów i innych elementów konstrukcyjnych, opaski wokół budynku, remontu schodów i balkonów i innych nie mających wpływu na efektywność energetyczną.
7. Prace z zakresu termomodernizacji obiektów budowlanych muszą być prowadzone zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 7 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Prace należy wykonywać w szczególności z uwzględnieniem potrzeb i biologii ptaków i nietoperzy, które często wykorzystują do schronienia lub gniazdowania elementy budynków (np.: szczeliny między płytami, przestrzenie pod parapetami, otwory wentylacyjne, stropodachy).

8. Ocena energetyczna przed i po realizacji przedsięwzięcia (jeśli jest wymagana) jest warunkiem uzyskania dofinansowania i stanowi koszt kwalifikowany.
9. Audyt energetyczny wymagany jest zawsze przy realizacji przedsięwzięcia na podstawie pozwolenia na budowę. W każdym innym przypadku dopuszczalna jest karta termomodernizacyjna.
10. Ocena energetyczna budynku:
  - 1) Przed realizacją przedsięwzięcia każdy budynek wymaga inwentaryzacji i oceny technicznej stanu istniejącego (Ocena 1), Ocena wykonywana jest tylko raz dla danego budynku, niezależnie od liczby wniosków o dofinansowanie składanych w ramach programu i stanowi wskazanie drogi dojścia do wysokiego standardu energetycznego budynku. Nie ma obowiązku modernizacji wszystkich elementów wymienionych w ocenie. Dopuszcza się też etapową realizację zadań w ramach odrębnych wniosków. Na podstawie tej oceny Wnioskodawca wybiera elementy, które zostaną zrealizowane w ramach planowanego przedsięwzięcia i wskazuje je we wniosku o dofinansowanie, z zastrzeżeniem zachowania kolejności prac określonej w programie priorytetowym. Ocena 1 jest wykonywana przez konsultanta wybranego przez inwestora. Celem sporządzenia oceny konsultant wykonuje następujące czynności:
    - a) sporządza skrócony opis budynku, jego konstrukcji, przegród, instalacji i źródeł ciepła, wraz z odniesieniem do minimalnych wymagań technicznych wskazanych w tabelach;
    - b) analizuje stan fundamentów, izolacji przeciwwilgociowej, zagrzybienia, możliwości doklejenia kolejnej warstwy ocieplenia (w przypadkach termomodernizacji budynku już ocieplonego);
    - c) sporządza dokumentację fotograficzną elementów budynku (maksimum 12 czytelnych i opisanych zdjęć):
      - ✓ po jednym zdjęciu każdej elewacji, na której będą widoczne wszystkie okna;
      - ✓ po jednym zdjęciu każdej ściany wewnętrznej (jeśli dotyczy);
      - ✓ jedno zdjęcie poddasza od środka (jeśli dotyczy);
      - ✓ jedno zdjęcie stropu nad piwnicą (jeśli dotyczy);
      - ✓ zdjęcie obecnego źródła ciepła (np.: kotła, węzła c.o.).
    - d) oblicza powierzchnię wszystkich przegród zewnętrznych oraz stolarki otworowej, zgodnie z poniższymi zasadami:

Przedmiot	Sposób obliczania powierzchni przegród (bez uwzględnienia ocieplenia):
Ściany zewnętrzne	Powierzchnię ścian należy liczyć z wyłączeniem powierzchni otworów okiennych, drzwiowych, bramy garażowej, bez glicyfów. Należy podać powierzchnię ściany nieocieplonej która po ociepleniu będzie spełniać standard programu. <i>wymagany załącznik do oceny: szkic każdej z elewacji z podaniem wymiarów tej elewacji i otworów okiennych. Preferowana skala 1:100 bądź 1:50.</i>
Dach / stropodach	Powierzchnię dachu należy liczyć jako jego rzeczywistą wielkość. <i>wymagany załącznik do oceny: szkic (rzut) z podaniem wymiarów zewnętrznych. Preferowana skala 1:100 bądź 1:50.</i>
Podłoga na gruncie / strop nad piwnicą	W przypadku podłogi na gruncie: powierzchnia parteru, w przypadku stropu nad piwnicą, powierzchnia stropu z wyłączeniem np. klatki schodowej, wind itp. Należy podać powierzchnię podłogi/stropu nad piwnicą która po ociepleniu będzie spełniać standard programu. <i>wymagany załącznik do oceny: szkic parteru lub piwnicy. Preferowana skala 1:100 bądź 1:50.</i>
Okna, drzwi zewnętrzne, bramy garażowe	Powierzchnię liczy się jako powierzchnia otworów zewnętrznych w murze. Należy podać powierzchnię tylko tych otworów które będą spełniać standard programu. <i>wymagany załącznik do oceny: szkic lub zestawienie stolarki okiennej, drzwi zewnętrznych, bramy garażowej z podaniem ilości okien i parametrów zgodnych z programem.</i>
<i>Uwaga: ww. dane są niezbędne jedynie do określenia maksymalnych kosztów planowanej inwestycji. Rozliczenie umowy będzie na podstawie faktycznie wykonanych prac do wysokości maksymalnego kosztu planowanej inwestycji.</i>	

- e) wskazuje konieczny zakres prac termoizolacyjnych dla elementów budynku niespełniających wymagań minimalnych, w celu osiągnięcia wymaganego standardu określonego w tabelach (m.in. grubość izolacji i sposób jej wykonania);
- f) wskazuje zakres wszystkich koniecznych prac wraz z szacowanym kosztem i spodziewanymi oszczędnościami energetycznymi i finansowymi.

- 2) Ocena energetyczna budynku po realizacji przedsięwzięcia (Ocena 2) jest wymagana jeżeli:
- realizacja dofinansowywanego przedsięwzięcia wymagała sporządzenia dokumentacji projektowej;
  - w trakcie realizacji przedsięwzięcia wprowadzono zmiany mające wpływ na wysokość obliczonego w Ocenie 1 i wskazanego we wniosku o dofinansowanie zapotrzebowania budynku na energię końcową.

Ocenę sporządza konsultant na zlecenie Beneficjenta. W ramach Oceny 2 konsultant na podstawie otrzymanych od Beneficjenta dokumentów oraz dokonanej wizji lokalnej:

- ✓ porównuje zestawienie prac ze stanem faktycznym, wnioskiem o dofinansowanie, Oceną 1 i dokumentacją projektową;
  - ✓ potwierdza zgodność dokumentacji projektowej z wymaganiami określonymi w załączniku „Wymagania techniczne”, w szczególności dotyczące jej zakresu i uprawnień projektanta;
  - ✓ potwierdza brak negatywnego wpływu zmian wprowadzonych w trakcie realizacji przedsięwzięcia na wysokość obliczonego w Ocenie 1 i wskazanego we wniosku o dofinansowanie zapotrzebowania budynku na energię końcową.
- c) wykonuje dokumentację fotograficzną zmodernizowanych elementów budynku (maksimum 12 czytelnych i opisanych zdjęć):
- ✓ po jednym zdjęciu każdej elewacji, na której będą widoczne wszystkie okna;
  - ✓ po jednym zdjęciu każdej ściany wewnętrznej (jeśli dotyczy);
  - ✓ jedno zdjęcie poddasza od środka (jeśli dotyczy);
  - ✓ jedno zdjęcie stropu nad piwnicą (jeśli dotyczy);
  - ✓ zdjęcie wymienionego źródła ciepła.
- d) sporządza dokument potwierdzający spełnienie założeń projektowych i wymagań programu.

11. Wymagany standard cieplny – min. WT 2017

Nazwa elementu	Wymagany standard techniczny dla dofinansowywanych przedsięwzięć
Element 1. Ocieplenie ścian zewnętrznych	$U \leq 0.23 [W/(m^2 \cdot K)]$
Element 2. Ocieplenie dachu / stropodachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami	$U \leq 0.18 [W/(m^2 \cdot K)]$
Element 3. Ocieplenie podłogi na gruncie / stropu nad nieogrzewaną piwnicą	$U \leq 0.30 [W/(m^2 \cdot K)]$ (dopuszcza się zmniejszenie wymagań w przypadku braku możliwości technicznych)
Element 4. Wymiana okien, drzwi zewnętrznych, bramy garażowej	okna: $U \leq 1.1 [W/(m^2 \cdot K)]$ drzwi zewnętrzne i/lub drzwi garażowe: $U \leq 1.5 [W/(m^2 \cdot K)]$
<i>przez symbol U należy rozumieć współczynnik przenikania ciepła $U_{c(max)}$ [W/(m²·K)]</i>	

12. Zakres szczegółowy:

Zakres szczegółowy – A2	
Termomodernizacja budynków mieszkalnych	
✓	Wykorzystywane wyroby budowlane muszą posiadać deklarację zgodności wyrobu z dokumentem odniesienia lub aprobatą techniczną;
✓	W przypadku stosowania systemów ociepleń (zestaw wyrobów objętych jednym dokumentem odniesienia) montaż zestawu jest dopuszczalny tylko w kompletnym zestawie;
✓	Ocieplenie ścian zewnętrznych musi obejmować wszystkie ściany, które nie spełniają minimalnego wymagania określonego w Tabeli w pkt. 11;
✓	Wymiana okien musi obejmować wszystkie okna, które nie spełniają minimalnego wymagania określonego w Tabeli w pkt. 11 (nie dotyczy okien dachowych);
✓	Stołarka okienna i drzwiowa powinna być montowana z wykorzystaniem poniższych zasad „ciepłego montażu”, o ile istnieją możliwości techniczne: <ul style="list-style-type: none"> • osadzenie okien i drzwi w warstwie ocieplenia; • uszczelnienie z wykorzystaniem taśmy, folii paroszczelnej od strony wnętrza domu i paroprzepuszczalnej po stronie zewnętrznej.
✓	Zakres kosztów kwalifikowanych do dofinansowania:

- usunięcie i unieszkodliwienie: starego ocieplenia, tynku, azbestowego pokrycia dachowego, demontaż zastępowanych okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych;
- zakup wyrobów budowlanych i wykonanie prac związanych z ociepleniem przegród (ścian, stropów, dachu, podłogi);
- zakup wyrobów budowlanych i wykonanie prac związanych z warstwą elewacyjną budynku;
- zakup i montaż parapetów zewnętrznych;
- zakup wyrobów budowlanych i wykonanie prac związanych z pokryciem dachu;
- zakup i montaż stolarki okiennej, drzwi zewnętrznych i bramy garażowej.

✓ Linia A3

1. Dokumentacja techniczna wykonana zgodnie z wymogami ustawy Prawo Budowlane, obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej sporządzona przez osobę uprawnioną, zawierająca m. in.:
  - 1) Opis zawierający m.in. planowany efekt ekologiczny polegający na unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest wyrażony w Mg;
  - 2) Dokumentacja fotograficzna stanu istniejącego, a w przypadku ingerencji w konstrukcję dachu rysunki;
  - 3) Oświadczenie Projektanta o wykonaniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami i zasadami wiedzy technicznej (art.20 ust.4 ustawy Prawo Budowlane - zamiany z dn. 30.04.2004 Dz.U. Nr 391).
  - 4) Decyzja o nadanych uprawnieniach projektowych Projektanta,
  - 5) Zaświadczenie o przynależności Projektanta właściwej Izby Inżynierów Budownictwa aktualne na dzień wykonania projektu oraz składania wniosku,
  - 6) Pozwolenie na budowę/rozbiórkę lub zgłoszenie robót/rozbiórki z potwierdzeniem braku sprzeciwu organu lub oświadczenie o braku konieczności uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia poświadczony przez właściwe Starostwo Powiatowe lub inne wymagane).
2. Umowa z wykonawcą uprawnionym do demontażu, transportu, unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest oraz/lub innych robót będących przedmiotem dofinansowania.
3. W przypadku działań związanych z wymianą pokrycia dachowego wraz z ociepleniem dachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami stosuje się wymagania techniczne linii A2.
4. Zakres szczegółowy.

Zakres szczegółowy – A3

Usuwanie i unieszkodliwienie azbestowych pokryć dachowych i innych materiałów zawierających azbest

- ✓ Usunięcie i unieszkodliwienie azbestu powinno zostać wykonane z wymogami ustawy Prawo Budowlane, obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej sporządzona przez osobę uprawnioną;
- ✓ Dopuszcza się usunięcie i unieszkodliwienie azbestu z budynków gospodarczych;
- ✓ Na karcie przekazania odpadów powinno zostać określone dokładne miejsce unieszkodliwienia odpadów (składowisko odpadów niebezpiecznych posiadające pozwolenie zintegrowane na unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest) oraz poświadczenie unieszkodliwienia przez składowisko dostarczonej partii odpadów;
- ✓ Wykaz kosztów kwalifikowanych:
  - koszt wykonania projektu;
  - koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych;
  - koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego;
  - zakup wyrobów budowlanych i wykonanie prac związanych z ociepleniem dachu;
  - koszt wykonania wzmocnienia/wymiany konstrukcji dachu (jeśli bezpośrednio wynika to z wprowadzenia dodatkowych warstw izolacyjnych).

III. Koszty kwalifikowane

1. Beneficjent pokrywa 10% kosztów kwalifikowanych ze środków własnych.
2. Koszty poniesione przed datą ogłoszenia Programu nie wliczają się do kosztów kwalifikowanych.
3. Inne koszty związane z realizacją zadania jeśli WFOŚiGW uzna je za zasadne i niezbędne do prawidłowej realizacji zadania.
4. Wykaz maksymalnych jednostkowych kosztów kwalifikowanych:

Linia	Instalacja	Wykaz kosztów kwalifikowanych
A1	Pompy ciepła	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dla pomp ciepła typu powietrze/woda dla potrzeb c.o. i c.w.u.: 3 000 zł/kW; ✓ dla pomp ciepła typu powietrze/woda wyłącznie dla potrzeb c.w.u.: <ul style="list-style-type: none"> • z zasobnikami c.w.u. zintegrowanymi lub osobnymi o pojemności

		<p>czynnej od 150 do 250 litrów: 5 000 zł;</p> <ul style="list-style-type: none"> z zasobnikami c.w.u. zintegrowanymi lub osobnymi o pojemności czynnej > 250 litrów: 8 000 zł; <p>✓ dla pozostałych pomp ciepła dla potrzeb c.o. i c.w.u.: 5 500 zł/kW.</p>
	Źródła ciepła opalane biomasą	<p>✓ kotły o załadunku ręcznym – 1 000 zł/kW;</p> <p>✓ kotły o załadunku automatycznym – 1 600 zł/kW;</p> <p>Jeżeli projekt instalacji przewiduje montaż zasobnika buforowego wody grzewczej – maksymalny koszt kwalifikowany instalacji powiększa się o 200 zł/kW.</p>
	Kotły gazowe	✓ dla kotłów gazowych kondensacyjnych do 15.000 zł
	Przyłączanie do sieci ciepłowniczej	✓ wykonanie przyłącza do sieci ciepłowniczej wraz z węzłem cieplnym do 10 000 zł
A2	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	<p>✓ Ocieplenie ścian zewnętrznych: 150 zł/m² przegrody;</p> <p>✓ Ocieplenie dachu/stropodachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami: 150 zł/m² przegrody lub 300 zł/m² przegrody¹;</p> <p>✓ Ocieplenie podłogi na gruncie/stropu nad nieogrzewaną piwnicą: 150 zł/m² przegrody;</p> <p>✓ Wymian okien, drzwi zewnętrznych, bramy garażowej: 600 zł/m² powierzchni stolarki;</p> <p>✓ Wykonanie audytów energetycznych (przed/po realizacji zadania) do 1000 zł.</p>
A3	Unieszkodliwianie azbestu	<p>✓ Jednostkowy koszt kwalifikowany demontażu, transportu i unieszkodliwiania 1 Mg azbestu nie może przekroczyć kwoty 800 zł;</p> <p>✓ Ocieplenie dachu/stropodachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami: 150 zł/m² przegrody lub 300 zł/m² przegrody¹.</p>
<p>¹ jeżeli zakres prac obejmuje dodatkowo wymianę konstrukcji dachu, pokrycia dachowego, co bezpośrednio wynika z wprowadzonych warstw izolacyjnych.</p>		

IV. Załączniki do wniosku o pożyczkę.

1. Do wniosku obowiązkowo należy dołączyć:

- 1) Dokumentację techniczną;
- 2) Kosztorys zadania;
- 3) Listę sprawdzającą LS dla właściwego działania;
- 4) Uprawnienia wykonawcy – jeśli dotyczy;
- 5) Pozwolenie na budowę lub zgłoszenie lub oświadczenie o ich nie wymaganiu – jeśli dotyczy;
- 6) Harmonogram finansowo – rzeczowy;
- 7) Tabelę „Efekt rzeczowy i ekologiczny”;
- 8) Tabelę „Wskazówki do obliczeń efektu ekologicznego z zakresu ochrony atmosfery”;
- 9) Zbiór Oświadczenie Wnioskodawcy;
- 10) Zaświadczenie o statusie podatnika VAT wystawione przez właściwy Urząd Skarbowy;
- 11) Oświadczenie o dochodach i wydatkach poparte:
  - a) dla zatrudnionych na umowę o pracę – w szczególności zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za ostatnie 6 miesięcy oraz miesięcznych obciążeniach, np. pożyczek zakładowych;
  - b) dla osób posiadających dochody z tytułu emerytury lub renty – w szczególności kopia decyzji o przyznaniu świadczenia lub dokument potwierdzający jego wysokość;
  - c) dla osób prowadzących indywidualne gospodarstwo rolne – w szczególności nakaz płatniczy podatku rolnego z wyszczególnioną informacją o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonego w hektarach przeliczeniowych lub inny dokument umożliwiający określenie średniego dochodu za ostatnie 6 miesięcy;
  - d) dla osób prowadzących działalność gospodarczą – dokumenty umożliwiające określenie średniego dochodu za ostatnie 6 miesięcy;
  - e) dla pozostałych wnioskodawców – inne dokumenty potwierdzające uzyskany dochód.

Fundusz przeprowadza indywidualną ocenę zdolności kredytowej każdego z Wnioskodawców na podstawie dostarczonych dokumentów finansowych.

- 12) Zaświadczenie z Banku o posiadanym rachunku wskazanym we wniosku oraz obrotach ogółem Wn i Ma z ostatniego roku na koniec każdego miesiąca oraz ewentualne zajęcia i zobowiązania kredytowe;
- 13) Dokumenty potwierdzające prawo do dysponowania nieruchomością – w szczególności odpis Księgi Wieczystej;
- 14) Wszystkie dokumenty składane do Funduszu nie mogą być starsze niż 3 miesiące w dniu złożenia wniosku.

W przypadku kiedy nie jest wymagane pozwolenie budowlane ani zgłoszenie zamiaru wykonywania budowy lub robót budowlanych, projekt może być sporządzony przez osobę nieposiadającą uprawnień budowlanych do projektowania w odpowiedniej specjalności instalacyjnej. W przypadku, kiedy montaż instalacji wymaga pozwolenia budowlanego oraz w przypadku montażu instalacji na podstawie zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych, Fundusz wymaga przedłożenia projektu budowlanego sporządzonego przez osobę posiadającą takie uprawnienia.

2. Załączniki dodatkowe:

- 1) Linia **A1**: kopia posiadanej dokumentacji projektowej oraz wszystkich wymaganych prawem decyzji, pozwoleń lub zgłoszeń.
- 2) Linia **A2**:
  - a) audyt energetyczny obiektu, z informacją o wielkości redukcji zapotrzebowania na energię i unikniętej emisji CO₂;
  - b) dokumentacja techniczna wykonana zgodnie z wymogami ustawy Prawo Budowlane, obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej sporządzona przez osobę uprawnioną, zawierająca m. in.:
    - ✓ informacje o powierzchni obiektu, rok budowy, liczba mieszkańców i dotychczas eksploatowanej w obiekcie instalacji;
    - ✓ zakres robót niezbędnych do realizacji zadania;
    - ✓ oświadczenie projektanta o wykonaniu projektu zgodnie z obowiązującymi przepisami, normami i zasadami wiedzy technicznej (art.20 ust.4 ustawy Prawo Budowlane Dz.U. 2004 Nr 391);
    - ✓ dokument potwierdzający uprawnienia projektanta do projektowania;
    - ✓ zaświadczenie o przynależności Projektanta do właściwej Izby Inżynierów Budownictwa aktualne na dzień wykonania projektu oraz składania wniosku;
    - ✓ dokumentacja fotograficzna stanu sprzed realizacji inwestycji;
    - ✓ karta termomodernizacyjna.

V. Dokumenty niezbędne do wypłaty oraz rozliczenia pożyczki.

1. Kompletny wniosek o płatność;
2. Oryginał faktury wraz z opisem;
3. Protokół końcowego odbioru;
4. Kosztorys powykonawczy;
5. Listę sprawdzającą LS 2 wraz z uprawnieniami wykonawcy;
6. Dokumentacja fotograficzna z poszczególnych etapów (rozpoczęcie-zakończenie, max 5 szt.);
7. Ocena energetyczna budynku (dotyczy linii **A2**);
8. Karta przekazania odpadów:
  - a) karta przekazania odpadów azbestowych (dotyczy linii **A3**);
  - b) karta przekazania pozostałych odpadów lub faktura (dotyczy linii **A2**).
9. Polisę ubezpieczeniową na wartość udzielonej pomocy wraz z dowodem jej opłacenia, zawierającą wymagane prze Fundusz ryzyka wraz z cesją na rzecz Funduszu.

Linia	Instalacja	Minimalny zakres ryzyk
A1	Pompy ciepła	✓ zdarzenia losowe, przepięcie, akcja ratownicza, pożar
	Źródła ciepła opalane	

	biomasą	
	Kotły gazowe	
	Przyłączenie do sieci ciepłowniczej	
A2	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	✓ zdarzenia losowe, akcja ratownicza, pożar
A3	Unieszkodliwianie azbestu	✓ zdarzenia losowe, akcja ratownicza, pożar

VI. Postanowienia końcowe.

1. W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem mają zastosowanie „Zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania kredytów i pożyczek ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie”.
2. Wszelkie wątpliwości interpretacyjne odnośnie Regulaminu rozstrzyga Zarząd Funduszu w Olsztynie.
3. Złożenie wniosku o dofinansowanie oznacza akceptację postanowień niniejszego regulaminu.